
АКТУАЛНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ОФШОРНИЯ БИЗНЕС

Гл. ас. д-р Петя Василева¹

*Стопанска академия „Димитър А. Ценов” – Свищов,
катедра „Финанси и кредит”*

Резюме: Офшорният бизнес е част от финансовия пейзаж и светът на парите трудно може да бъде представен без него. Дотолкова сме свикнали с офшорките, колкото както светът през 18-ти и 19-ти век приемаше робския труд за нещо нормално и естествено. Но, разбира се, както робството, така и офшорните центрове са обречени на постепенно отмиране, тъй като тяхната функция е паразитна. Според изследване на световната организация Оксфам чрез офшорни компании се избягват почти 200 млрд. долара данъци годишно. На практика говорим за 50% от активите на Русия, 57% от петролния бизнес в арабските емирства и 30% от финансовите средства на Африка са скрити в офшорки. Според посочения глобален доклад 1% от хората на планетата днес притежават повече богатства, отколкото останалите 99%. Най-богатите шейсет души имат повече, отколкото три милиарда и половина бедни хора. Такова неравенство е възможно само и единствено чрез съдействието на офшорните центрове. Според националното бюро за икономически проучвания на Съединените американски щати е изчислено, че около 5,6 трилиона долара се държат в офшорни зони по света. Това са 8% от капиталите или 10% от световния брутен вътрешен продукт ².

Ключови думи: офшорен бизнес, пране на пари, данъчен оазис.

JEL: H26.

* * *

¹ E-mail: p.vasileva@uni-svishtov.bg

² <http://www.mediapool.bg/v-ofshorni-zoni-po-sveta-ima-56-triliona-dolara-news273343.html>

Въведение

Много често в нашето ежедневие и практика се срещат термините офшорен бизнес, офшорна зона, офшорна фирма или други подобни понятия. Прави се асоциация с нещо не напълно законно и като цяло се предполага, че тази дейност е свързана с някаква непочтена сделка, от която придобива облаги определена група хора. Независимо от терминологичните вариации в обхвата на офшорния бизнес попадат както институции, така и регулации, механизми и отношения, които формират набор от актуални предизвикателства към всички, ангажирани с процеса на „захранване” на този бизнес с неговото най-голямо предимство – тайната на собствеността, съчетана с ниската (или нулевата) данъчна експозиция.

* * *

Най-специфичната характеристика на офшорните компании е, че това са фирми, които са регистрирани извън юрисдикцията на държавата, в която протичат основните ѝ стопански дейности, или казано с други думи извършват дейност в една страна, но са регистрирани в друга. Така спрямо България Samsung и Sony са офшорни фирми, защото извършват своята дейност у нас, но са вписани другаде.

Впоследствие в по-тесен смисъл с понятието офшорна фирма започват да се идентифицират компании, регистрирани в офшорни финансови райони и зони, които предлагат благоприятни изгодни условия за чужди фирми като ниски или понякога липсващи местни данъци и такси, строга банкова и финансова тайна, олекотен режим по вписване на компанията. Те най-често не се облагат с корпоративен данък, а само с твърда годишна такса. Собствениците им също не плащат данък върху доходите на физическите лица и могат безпрепятствено да ги изнасят зад граница. Важно условие е обаче, тази зона да е икономически силна и лесно достъпна от гледна точка на телекомуникационни технологии и транспорт. Валутният контрол обикновено е изключително занижен. Всъщност един от най-важните плюсове на офшорните центрове не са данъците, а възможността да регистрираш дружество чрез физическо лице или упълномощена адвокатска кантора, така че собственикът да остане анонимен, т.е. запазване в тайна собствениците на фирми, регистрирани в тях.

За да определим една чужда страна като офшорен рай, компаниите, които са регистрирани в нея, трябва да имат някаква изгода от това. Повечето офшорните зони имат особени характеристики – предлагат

изгодни финансови и банкови услуги и привличат огромни капиталови средства, които ги правят атрактивна дестинация за някои фирми.

В последните години са подложени на натиск и повишен интерес от страна на големите икономики в глобален мащаб. Наричат ги несътруднически държави, защото имат непрозрачност и отказват съдействие в разследвания за пране на пари в сивата икономика. Затова Организацията за икономическо сътрудничество и развитие е обособила специален „черен“ списък на офшорните центрове, които не сътрудничат.

Класическите примери за офшорни зони са тропически острови – Република Доминикана, Вирджински острови, Кайманови острови, остров Мавриций, Бахамските и Сейшелските острови, Кипър, Нова Зеландия и др.

Най-често целта за регистрацията на офшорна фирма е оптимизация на дължимите налози. С помощта на една правилно структурирана офшорна фирма могат да се постигнат следните преимущества: анонимност и защита на личните данни, конфиденциалност, защита на финансовите средства от кредитори или изискуеми съдебни вземания и запори, оптимизиране на разходите, значително опростени изисквания за счетоводна отчетност и ниска степен на бюрокрация.

Страните, предлагащи почва за регистрирането на компании с данъчни облекчения, от дълги години привличат частни и юридически международни инвеститори, като така тези налози не влизат в местните икономики, където предприятията основно развиват своята дейност. Ето защо правителствата и медиите за масова информация често се отнасят неблагоприятно към офшорните юрисдикции и услугите, предоставените от тях.

Трябва обаче да се отбележи, че регистрирането и функционирането на своя офшорна фирма се явява легално за всеки един гражданин на една страна. Повечето малки островни държави, наричани данъчен рай, предлагат тази възможност. Важно е да се уточни, че терминът офшорен бизнес се използва за изграждане на международен бизнес и международно данъчно облагане и планиране.

Всички тези предимства привличат като магнит към данъчния оазис не само мощните финансови гиганти, но и все повече средни и малки компании. Повечето от тях искат да скрият своите доходи освен от данъчните агенции в собствените си държави и от политическата и финансовата нестабилност на икономиката. Всички тези вратички в данъчното законодателство са напълно легални. Често офшорните центрове се интерпретират с мръсните пари на световната организирана престъпност. Истината е, че не съществува транснационална компания, която да не е регистрирала юридическо лице в офшорна зона.

Облекченият данъчен режим е най-типичната черта на офшорните фирми. Компания, която е учредена на Бахамите, заплаща по-нисък данък върху печалбата отколкото фирма, регистрирана у нас. Тук не става дума за всички данъци изобщо, а най-вече за корпоративни данъци. Нека да вземем за пример фирма за компютърна техника, регистрирана на остров Мавриций, който е известен офшорен център. Тази фирма продава компютърна техника и у нас. По този начин тя регистрира печалба. Ако бизнесът е регистриран в България, фирмата ще дължи корпоративен данък с данъчна ставка 10%. Де факто, ако собственикът на компанията реши да се възползва от тази печалба под формата на разпределяем дивидент, ще трябва също да плати и още 5% данък върху нея. На практика на остров Мавриций дължимите данъци са нула. Естествено идва и големият въпрос – законно ли е всичко това. Трудно може да се възприеме еднозначен отговор. Данъчните норми предвиждат, че печалбата на чужди фирми от дейност в България се облага у нас със стандартния десетпроцентов корпоративен данък. Продавайки своята компютърна техника, фирмата не би трябвало да икономиса нищо. Всъщност обаче чрез различни счетоводни пролуки и вратички в законодателството собственикът прави така, че дейността да се обложи на остров Мавриций. Използват се позволени законови средства, за да се редуцират дължимите данъци. Процесът е познат в практиката като данъчна оптимизация.

Анонимността на собственика е друг голям приоритет на офшорните центрове. Съществуват много причини, собственикът на дадена фирма да пази в тайна самоличността си – бизнес и финансов риск, лоша репутация или дългове.

Да вземем като пример, че собственикът е натрупал много дългове у нас. Той притежава недвижимо имущество, което неговите кредитори биха могли да продадат на търг и да придобият финансовата равностойност от него. Собственикът е осведомен какво ще се случи и предварително е прехвърлил имуществото на неговата фирма, учредена в България. Но това също не се оказва решение на казуса. Неговите кредитори винаги могат да направят проверка в Търговския регистър и да се осведомят, че той е собственикът на компанията и след всичко направено отново да продадат материалния актив. Вариантите са или чрез обявяване на покупко-продажбата за нищожна, или посредством заповест за арест на неговия дял в компанията. Доста по-различна е ситуацията на една компания на остров Мавриций. Там не съществува публичен търговски регистър и лицата, на които собственикът дължи пари, не могат да видят, кой всъщност е реалният собственик на фирмата. Офшорните центрове пазят строго секретно идентификацията на лицето и затова, дори и със съдейс-

твието на държавата, вероятността да бъде разкрито и санкционирано, е много малка.

Ето защо след политическа и икономическа стабилност, следващата значима черта на офшорния център е задължението да се запази и да се гарантира спазването на строга банкова тайна. Това е обща характеристика на такива зони. От една страна, благодарение на либералното законодателство по отношение на банковото дело се създава лекота и наличност на отворени банкови сметки, а от друга – заедно с безусловно задължение за банкова тайна е гарантирана максималната сигурност и доверие в извършването на банкови сделки. Премахването на банковите закони често съдържа ограничение на финансовите дейности в международен аспект. Основният сегмент – банковото дело е извънтериториалният статус, който го предпазва от всякакви неудобства и ограничения. Страните, имащи такива политики, са наричани банкови убежища. Законите на тези държави не само гарантират тайната на банковите сметки, но и не разкриват паспортните данни на собствениците на тези сметки. Опитите за всяка информация се разглежда като престъпление, така че е много трудно да се установи самоличността на вложителите в тези страни. Още по-трудно е да се разкриват имената на собствениците на самите банки. Предлагайки на клиентите пълна тайна, те предоставят възможност за натрупване на богатство, без да му облагат никакви данъчни товари. Банковата тайна се корени във вековната традиция, преобладаваща в англосаксонските страни. Става дума за негласно споразумение между банката и нейния клиент. Нарушението на това споразумение предвижда отговорността на банкера по гражданското и наказателното право. В практиката типичен пример като източник на стриктно спазване на банкова тайна се намира чрез финансовите услуги в Швейцария. Характеристиките на финансовите трансакции в международен мащаб, проведени в Швейцария, са, че те са свързани със санкциите на наказателното преследване срещу всеки служител, чрез който изтече получената от клиентите банкова информация. Започването на такава защита датира от 40-те години на миналия век, когато бежанци от Германия прехвърлят парите си в швейцарска банка, за да ги спасят от нацистите. Правилата на банковата тайна довеждат до факта, че всички германски вноски, независимо кой е собственикът – нацистите или опозицията, са били защитени.

Швейцарското законодателство изисква от банките безусловно да предоставят на правоприлагащите органи информация за своите клиенти в случай на отваряне на наказателно дело. Ако говорим за граждански дела, въпросът за предоставянето на информация за клиентите на банката е в компетенцията на регионалните власти. Като цяло чуждестранните

лица нямат право да получават информация за клиенти на швейцарски банки.

По-специалната позиция на Швейцария в сравнение с други развити страни е, че данъчните служби нямат пряк достъп до банковите сметки на клиентите. Ако данъчната инспекция изисква необходимата информация за банковите сметки на данъкоплатците, тя трябва да говори пряко с тях, а не с ръководството на банката.

Високата степен на секретност на операциите, извършвани от швейцарските банки обаче, не означава, че те получават по-малко информация, отколкото в чужбина. Доста операции, свързани с изпирането на мръсни пари, станаха причина за представянето на по-строги изисквания относно надзора на банковите операции и идентификацията на клиентите. От своя страна банките имат право да предоставят информация на правоприлагащите органи за клиента, ако ръководството им е убедено, че е замесен в престъпния свят.

Значителна част от капитала, която се влива в Швейцария през границата, идва от други офшорни центрове. Изчисленията показват, че около 40% от всички банкови транзакции в страната са свързани с тях. За да се придържа към най-голяма дискретност и поверителност при извършване на банкови операции, се въведе специална процедура за откриване на сметки чрез номер или псевдоним, избран от клиента. Такъв тип система насърчава доверието в банковите сметки, но не прави тези сметки напълно анонимни. Собственикът на профила винаги е известен на банката. През последните десетилетия Швейцария отслаби изискванията за секретност на банковите депозити.

Поверителността на банковите сметки в различните държави е различна. В държавите – членки на Съвета на Европа, с изключение на Австрия и Люксембург, нарушението на банковата тайна не включва наказателно преследване. В Австрия, въз основа на специално приет през 1979 г. закон, служител на банката може да бъде осъден на до една година затвор или да плати глоба, равна на заплатата за една година, ако разкрие информация за вложителите в банката. Въпреки това банката може да предоставя данни, свързани с клиент, само ако са изискани от съда. В Люксембург законът за защита на банковата тайна, който е одобрен през 1981 г., позволява на банките да разкриват информация за клиентите в случай на откриване на наказателно дело, но със съгласието на министъра на финансите.

Друга от характеристиките на офшорните центрове е липсата на ограничения за обмен на валута и валутни операции. Почти навсякъде там не се контролира прехвърлянето на чуждестранна валута, при условие че източникът на произход е извънофшорният център. Ако все още

съществуват ограничения по тази част, клиентите настояват главно за това, как да осигурят свободното прехвърляне на средства и че тези средства не задържат сметките на други банки, с изключение на офшорните. Фундаментално невъзможно е да се съчетаят както укриването на данъци, така и пълната липса на риск от загуба на депозит.

Гореизброените качества на офшорните центрове не могат да бъдат реализирани без такива важни качества като наличието на центрове на съвременните средства за комуникация и надеждно функциониране. Това изисква високо ниво на развитие на инфраструктурата. Привлекателността на офшорния център до голяма степен зависи от нивото и качеството на комуникационните услуги. По принцип всички тези центрове са оборудвани с ефективни телекомуникационни средства, които осигуряват комуникация, необходима за финансовите трансакции.

Подобно високо ниво на обслужване трябва да осигурят транспортните средства. Например Кайманови острови предлагат два ежедневни полета до Флорида. Многобройни чартърни полети от САЩ осигуряват транспортиране на големи суми пари в офшорни банки в Бахамите. Подобна разпоредба с транспорта и телекомуникациите има в офшорните центрове на Панама и Хонконг.

Въпреки всичко това дори наличието на успешна комбинация от всички тези характеристики няма да е достатъчно за надеждното функциониране на офшорната зона, ако не е правната система. От решаващо значение е да се изберат местонахождението на фирмата, организационно-правната форма на дружеството и неговата дейност.

Общият закон позволява по-голяма свобода на предприемаческата дейност, но в същото време почти винаги изисква съдействие от адвокат, тъй като тази система е правно сложна. Тя обаче открива големи възможности в областта на движението на права на собственост от една държава в друга, което е особено важно за клиентите на офшорни зони.

Последната характеристика на офшорните центрове е степента на удовлетворяване на индивидуалните потребности на клиентите, а именно: вътрешен транспорт, медицински услуги, подходящо настаняване, обслужващ чуждоезиков персонал, наличие на квалифицирани специалисти – адвокати, нотариуси, счетоводители и компютърни специалисти.

Първоначалните такси за учредяване на компания са различни в зависимост от нейния вид – от 3000 до 5000 USD. В тази такса са включени следните документи: регистриране на банкова сметка, адрес, офис, табелки, печат и др. Откриването на компанията става посредством търговски брокери. В България има над 20 фирми, които могат да съдействат за откриване на офшорка. Те са представители на адвокатски компании, които се занимават с регистрация на място на този офшорен бизнес. Учредена в офшорен център, компанията е освободена от местните на-

лози. Този вид дружество е удобен вариант при извършване на туристически услуги, външнотърговски сделки и спедиторска дейност.

Съществуват ограничения за офшорните компании в нашата страна. Офшорните дружества не могат да извършват някои от най-значимите за обществото дейности – застраховане, банкиране, социално и пенсионно осигуряване, спортни игри, хазарт, финансови одити и други. Това правило важи не само за офшорните фирми, но и за свързани с тях лица. Нека да предположим, че едно лице иска да извърши дейност по управление на футболен клуб. Неговата компания е регистрирана на остров Мавриций и няма да получи лиценз. Тогава просто неговата офшорна компания ще стане компания майка на друго дружество, учредено в България и новата компания ще получи така искания лиценз. Трикът обаче няма да мине, защото компанията майка и дъщерната фирма са от типа на така наречените свързани лица.

Винаги съществуват и някои изключения. В действителност това са основно офшорни дружества, които са учредени в държави, с които нашата страна има сключени данъчни облекчения или казано накратко такива компании по-трудно ще приложат бягство от данъците. Изключение са фирми, чиито собственици са публично известни, тъй като търгуват фирмените си акции на регулирани финансови и капиталови пазари. Отклонение от правилото е за издаването на печатни средства за масова информация. Офшорните фирми могат да издават списания, ако са оставили на разположение информация за своя притежател.

Офшорните дружества, които влизат в тези изключения, се вписват в Търговския регистър и всеки може да направи справка за техните реални собственици.

След десетмесечни разследвания на служители Европейският съюз създаде и оповести „черен“ списък от 17 държави, които според него са данъчни убежища. През декември 2017 г. след среща в Брюксел министрите на финансите на ЕС заявиха, че Южна Корея, Американската Самоа, Макао, Бахрейн, Панама, Барбадос, Гренада, Гуам, Маршаловите острови, Тунис, Монголия, Обединените арабски емирства, Намибия, Палау, Света Лусия, Самоа, Тринидад и Тобаго не взимат достатъчно мерки, за да избегнат офшорните схеми. ЕС съобщава, че ще актуализира списъка поне веднъж годишно.

Основният списък изключва редица британски отвъдморски територии като Каймановите и Бермудските острови, които са били в предишния „черен“ списък на ЕС, създаден през юни 2015 г. Това действие се явява съществено за Обединеното кралство. Оспорванията относно методологията на този последен списък прекратяват действието му и го заменят с нов регистър. Липсата на безусловно посочени данъчни убе-

жища в този регистър е аргумент за някои евродепутати и компании за данъчни консултации да го нарекат „замазване и прикриване на грешки“.

Актуалният списък беше изготвен от група, съставена от министрите на финансите от държавите – членки на ЕС, включително Великобритания, въз основа на Кодекса за поведение на Европейския съвет. Основната характеристика за включването на държавите се основава на това, дали дадена страна дава преференциално третиране на компаниите, което им позволява да прехвърлят печалби, за да избегнат данъци и такси. Въпреки че това е стъпка в правилната посока, лидерите на ЕС са оставили твърде много данъчни убежища извън фиска, от което всички ще загубят. Удържането на данъци означава по-малко средства за здравеопазване, образование и борба с бедността.

Още около 50 страни са включени в така наречения „сив“ списък на държавите, които не спазват данъчните стандарти на ЕС, но са се ангажирали в най-кратки срокове да променят правилата си. Тези страни ще трябва да приемат правилата на ЕС до края на 2018 г. и до 2019 г. – развиващите се страни. Това е единственият им шанс, за да избегнат включването им в основния „черен“ списък на държави, използвани за данъчни убежища. Тази инициатива вече доказва своята стойност, тъй като много страни работиха за спазването на крайния срок за поемане на ангажименти въз основа на европейските критерии. Това не е само еднократен процес, така че ЕС редовно ще преглежда и актуализира списъка в следващите години. Основната цел е да гарантира, че доброто управление на данъчното облагане ще стане нормативно уредено чрез списъка с държави, приети на ниво ЕС, които не правят достатъчно, за да се борят с укриването на данъци. Утвърждаването и приемането на първия „черен“ списък на ЕС за данъчните убежища се явява ключова победа за прозрачност и справедливост. Но процесът не спира тук. Трябва да се засили натискът върху изброените държави да променят начина си на действие. Членовете на юрисдикциите, които са изброени в черни списъци, трябва да се сблъскват с последици под формата на възпиращи санкции, а тези, които са поели ангажименти, трябва да ги следват бързо и надеждно. Не трябва да има наивност, а обещанията трябва да бъдат превърнати в действия. Никой не трябва да получи безплатен пропуск.

Членове на Европейския парламент и активисти обаче критикуват отсъствието на някои страни от списъка. Те смятат, че това подкопава доверието в ЕС и че държавите – членки са били в състояние да се договорят относно черния списък на данъчните убежища и нито едно от най-важните данъчни убежища не е включено в списъка. Липсват големи финансови центрове като Съединените американски щати, което прави списъка политически пристрастен. Други активисти критикуват списъка

с данъчни убежища, който се предвиждаше, първоначално да е създаден въз основа на обективен набор от критерии. Списъкът изглежда е политическо решение за членовете на ЕС, които избират да назоват най-непривилегированите държави. Резултатът от този критикуван процес е бюрократично определен списък, който включва само икономически слабите и политически несвързани региони.

Този списък се критикува и поради факта, че членове на ЕС като Люксембург, Ирландия и Холандия са изключени от него, а те се явяват най-големите доставчици на глобално трансфериране на печалби. Паралелно Обединеното кралство се стреми да изключи от „черния“ списък своите отвъдморски територии.

Вече над 50 юрисдикции са поели сериозни ангажименти да реформират този процес. На държавите, които са в този списък, се препоръчва, чрез потенциала за контрамерки да преосмислят своя подход относно физически лица и компании, които държат офшорни сметки.

Въпреки признаването, че критериите за „черни“ списъци на ЕС не обхващат всички корпоративни данъчни убежища, Оксфам прави консервативна оценка, в която се посочва кои страни трябва най-малкото да се появят в „черния“ списък на ЕС за данъчни убежища, ако самият ЕС обективно прилага собствените си критерии и не се поддава на политически натиск.

Оксфам оценява 92-те юрисдикции, които са обект на скрининг от процеса на регистрация в Европейския съюз, съгласно три негови критерия:

- Първият критерий включва данъчна прозрачност. Това означава, държавите да обменят информация автоматично и при поискване и да са част от Многостранната конвенция за административна взаимопомощ по данъчни въпроси.

- Вторият критерий означава справедливо данъчно облагане. Това се изразява чрез страните да нямат вредни преференциални данъчни мерки, държавите да не улесняват офшорните структури или споразумения, насочени към привличане на печалби, които не отразяват реалната икономическа активност в тази област. За индикатор се използва нулева процентна данъчна ставка. Важно е да се отбележи, че ЕС не разкри точната методология за това, как ще оцени този критерий. Следователно Оксфам използва икономически показатели, целящи само да улавят държави, които предоставят данъчни предимства, без реалната икономическа дейност да се извършва в тази страна. Въпреки това ЕС трябва да разполага с повече информация, отколкото е публично достъпна, и следователно би могъл да включи повече държави, отколкото Оксфам прави в тази оценка.

- Третият критерий е изпълнение на мерките срещу BEPS (Изкуственото намаляване на данъчната основа и прехвърлянето на печалби).

Страните прилагат или обвързват минималните стандарти на OECD (Организацията за икономическо сътрудничество и развитие) срещу BEPS. Тази оценка доведе до списък с 27 държави, които трябва да фигурират в черния списък на ЕС, както е показано в Таблица 1:

Таблица 1

Страни, които трябва да се появят в черния списък на ЕС спрямо трите критерия за икономически показатели

Юрисдикция	Неуспешен критерий 1: Данъчна прозрачност	Неуспешен критерий 2: Справедливо облагане	Неуспешен критерий 3: Изпълнение на мерките срещу BEPS
Албания			X
Ангуила			X
Антигуа и Барбуда	X		X
Аруба			X
Бахамски острови		X	X
Бермуда		X	
Босна и Херцеговина	X		X
Британски Вирджински острови		X	
Кук острови			X
Кайманови острови		X	
Кюрасао		X	
Македония	X		X
Гибралтар			X
Хонг Конг		X	
Джърси		X	
Мавриций		X	
Черна гора	X		X
Науру			X
Ниуе			X
Оман	X		X
Сърбия	X		
Швейцария		X	
Тайван	X		X
Американски Вирджински острови	X		X
Вануату	X		X
Фарьорски острови			X
Нова Каледония	X		X

Министрите на финансите на ЕС призовават страните, бързо да приемат европейския списък на данъчните убежища и твърдят, че такъв

списък трябва да бъде наложен с достоверни и смислени санкции. Потенциалните санкции, които биха могли да бъдат наложени на членовете на списъка, се очаква да бъдат допълнително договорени. Това е важна стъпка в постоянните усилия за борба с избягването на данъчно облагане и избягването на данъци в международен мащаб.

* * *

През януари 2018 г. на заседание на министрите на финансите на ЕС, ръководено от българския министър Владислав Горанов, бе заявено, че България няма проблем с въвеждането на единна методология за изчисляване на основата за облагане с корпоративен данък, т.е. да се хармонизира с данъчната основа в страните от Европейския съюз. До скоро нашата страна беше противник на тази мярка, тъй като българските данъци върху печалбата са ниски – 10%, но данъчната основа е по-широка от тази в други страни. Съществуват по-малко данъчни отстъпки и съкращения и признати разходи. Ако се приеме по-тясна база, това може доведе и до корекция на данъчните размери и у нас. Успоредно с това, одобрението на единната данъчна основа ще доведе следващата стъпка – консолидирането на печалбите. Това означава, че компаниите няма да плащат там, където са учредени, а там където извършват дейността си. По този начин целта е да се пресече практиката за прехвърляне на печалбите към страни с ниски данъци. Въпреки ниската ставка на корпоративните данъци в България, малко фирми се опитват да използват това предимство. Вместо това, много регистрирани в страната компании предпочитат да прехвърлят своите печалби в други юрисдикции, търсейки защитата на „анонимната” собственост и привилегията за натрупване на капиталов ресурс при ниски или нулеви данъци.

Цитирана и използвана литература

- Брусарски, Р., Захариев, А. и Манлиев, Г. (2015). Финансова теория. Фабер, В. Търново.
<http://www.mediapool.bg/v-ofshorni-zoni-po-sveta-ima-56-trilionadolara-news273343.html>
https://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/sviat/2018/01/23/3117405_es_izkarva_osem_ofshorni_zoni_ot_cherniia_si_spisuk
<https://www.24chasa.bg/novini/article/6594807>
<https://www.bna.com/eu-mulls-options-n73014463075/>
BNA Bloomberg (2017) EU Mulls Options for Sanctions for Tax Haven Blacklist
<http://eurodad.org/Entries/view/1546593/2016/05/27/The-false-EU-promise-of-listing-tax-havens/> Eurodad (2016) The false EU promise of listing tax havens

НАРОДНОСТОПАНСКИ АРХИВ

ГОДИНА LXXI, КНИГА 2 – 2018

СЪДЪРЖАНИЕ

Вера Пиримова, Петър Пешев

Сравнителни предимства и конкурентоспособност
на българския износ / 3

Петя Василева

Актуални предизвикателства пред офшорния бизнес / 34

Корнелия Филипова

Обезщетенията за безработица в България и техният потенциал за
превенция на бедността / 46

Кристи Маринова

Банкова несъстоятелност – регулаторни предизвикателства и емпирични
свидетелства / 63

Тамари Поладашвил

Болонският процес и пригодността за заетост от гледна точка на
студентите (по примера на България) / 75

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ:

Проф. д-р Андрей Захариев – главен редактор
Проф. д-р Георги Иванов – зам. главен редактор
Проф. д-р Йордан Василев
Доц. д-р Искра Пантелеева
Доц. д-р Стоян Проданов
Доц. д-р Пламен Йорданов
Доц. д-р Румен Лазаров
Доц. д-р Венцислав Василев
Доц. д-р Анатолий Асенов
Доц. д-р Пресияна Ненкова

МЕЖДУНАРОДЕН СЪВЕТ:

Проф. д-р ик.н. Михаил А. Ескиндаров – Ректор на Финансовия университет при Правителството на Руската федерация – федерална държавна образователна институция за професионално образование, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Проф. Лестър Лойд-Ризън – Директор на Центъра по международен бизнес към Международното бизнес училище Ашкрофт, Кембридж, Великобритания
Проф. Кен О’Нийл – Ръководител на катедра по предприемачество и развитие на малкия бизнес към Департамента по маркетинг, предприемачество и стратегии на Университет Ълстер, Северна Ирландия
Проф. Ричард Торп – Бизнес школа на Университета Лийдс, професор по развитие на управлението, зам.-директор на Киурт институт, Лийдс, Великобритания
Проф. д-р ик.н. Андрей Крисоватий – Тернополски национален икономически университет, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Проф. д-р ик.н. Григоре Белостечник – Ректор на Молдовската академия за икономически изследвания, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Проф. д-р ик.н. Йон Кукуй – Президент на Сената на Университета Валахия – гр. Търговище, Румъния, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Проф. д-р ик.н. Михаил Ив. Зверяков – Ректор на Одеския държавен икономически университет, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов” – Свищов
Проф. д-р ик.н. Олена Непочатенко – Ректор на Умански национален аграрен университет (Украйна)
Проф. д-р ик.н. Дмитрий Лукьяненко – Първи зам.-ректор по научно-педагогическа и научна работа, Киевски национален икономически университет „Вадим Гетман” (Украйна)

Екип за техническо обслужване:

Анка Танева – стилев редактор
Ст. преп. Елка Узунова – координатор и ръководител на екипа
Ст. преп. Даниела Стоилова – превод на английски език
Ст. преп. Румяна Денева – превод на английски език
Ст. преп. Маргарита Михайлова – превод на английски език
Ст. преп. Иванка Борисова – превод на английски език
Ст. преп. Венцислав Диков – стилев редактор на английски език

Адрес на редакцията:

5250 Свищов, ул. „Ем. Чакъров” 2

Проф. д-р Андрей Захариев – главен редактор

☎ (+359) 889 882 298

Деяна Веселинова – технически секретар

☎ (+359) 631 66 309, e-mail: nsarhiv@uni-svishtov.bg

Албена Александрова – компютърен дизайн на българския език на списанието

Благовеста Борисова – компютърен дизайн на английския език на списанието

☎ (+359) 882 552 516, e-mail: a.aleksandrova@uni-svishtov.bg, b.borisova@uni-svishtov.bg

© Академично издателство „Ценов” – Свищов

© Стопанска академия „Димитър А. Ценов” – Свищов

ISSN 0323-9004

Народно стопански архив

Свищов, година LXXI, книга 2 - 2018

**Сравнителни предимства
и конкурентоспособност на българския износ**

**Актуални предизвикателства пред офшорния
бизнес**

**Обезщетенията за безработица в България
и техният потенциал за превенция на бедността**

**Банкова несъстоятелност – регулаторни
предизвикателства и емпирични свидетелства**

**Болонският процес и пригодността за заетост
от гледна точка на студентите (по примера
на България)**

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“

СВИЩОВ

Изисквания при депозиране на статии за сп. „Народностопански архив“

1. Обем: статии от 12 до 25 страници;

2. Депозиране на материалите: на хартиен носител и в електронен вид като приложен файл на E-mail: NSArhiv@uni-svishtov.bg

3. Технически изисквания:

- изпълнение Word 2003 (минимум);
- размер на страницата – А4, 29-31 реда и 60-65 знака на ред;
- разстояние между редовете 1,5 lines (At least 22 pt);
- шрифт – Times New Roman 14 pt;
- полета – Top - 2.54 cm; Bottom - 2.54 cm; Left - 3.17 cm; Right - 3.17 cm;
- номерация на страницата – долу вдясно;
- текст под линия – размер 10 pt;
- графики и фигури – Word 2003 или Power Point.

4. Оформление:

- наименование на статията, име на автора, академична длъжност, научна степен – шрифт Times New Roman, 14 pt, с големи букви Bold – центрирано;

- наименование и адрес на местоработата; телефони за контакти и E-mail;

- резюме на български език в обем до 15 реда; ключови думи – от 3 до 5;

- **JEL** класификация на публикациите с икономически характер (<http://ideas.repec.org/j/index.html>);

- основен текст (изложение);

- таблиците, графиките и фигурите се вграждат софтуерно в текста (да позволяват езикова корекция и превод на английски). Цифрите и текстът вътре в тях се изписват с шрифт Times New Roman 12 pt;

- формулите се създават с Equation Editor;

5. Правилата за цитиране под линия: При цитиране да се спазват изискванията на **БДС 17377-96 Библиографско цитиране**, поместени тук: <http://www.uni-svishtov.bg/dialog/Bibl.%20Citirane.pdf>.

Всеки автор носи отговорност за отстояваните идеи, съдържанието и техническото оформление на своя текст.

6. Ръкописите на нехабилитирани преподаватели се придружават от препис на протокол от катедрата, обсъдила и предложила научната разработка за публикуване.

Авторите на публикуваните материали на страниците на списание „Народностопански архив“ носят отговорност за тяхната автентичност.

От Редакционния съвет

www.uni-svishtov.bg/NSArhiv